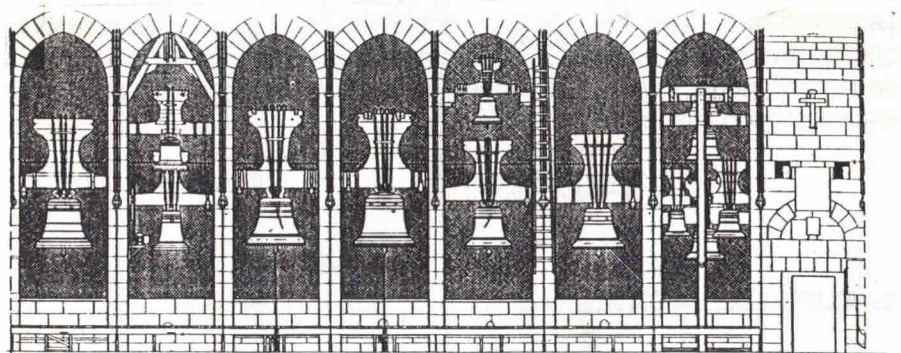


FIL PER RANDA
Club de Viatges

Avd. Regne de València, 4 Baix
Tlf: 373 08 62 VALENCIA 46005

Organització tècnica: VIATGES MARE NOSTRUM
CV Mm-29-V



EL JAUME
1429

LA CATERINA
1305
LA BARBERA
1681

EL MANUEL
1621

LA MARIA
1532

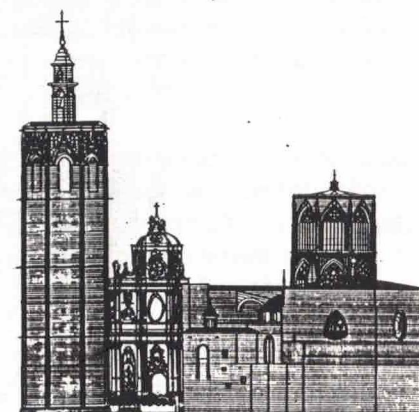
EL TÍLO
1846
EL VICENT
1559

L'ANDREU
1605

EL PAU
1489
L'URSULA LA VIOLANT
ca 1490 1735
L'ARCIS
1528

**LA CATEDRAL
I EL MICALET.**

El dia de Sant Vicent Màrtir.



FIL-PER-RANDA

CLUB DE VIATGES

1996

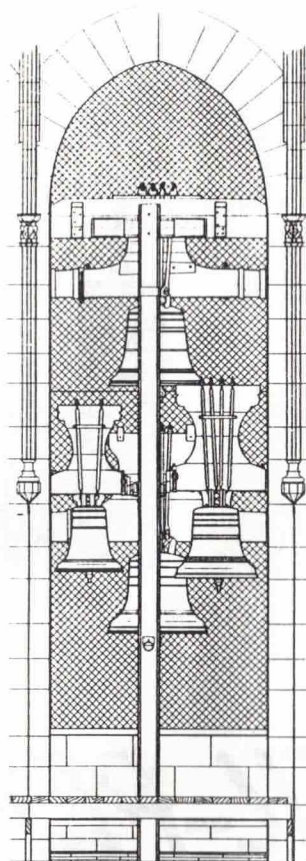
22 DE GENER.

Temps era temps que es creia que el vent ix d'un forat que està enmig d'un bosc amagat entre muntanyes, que la veu popular no precisa ni localitza exactament. Avui, el dia de Sant Vicent, el forat es destapa i el vent s'escampa. Els follets estan per a tapar-lo. Si són prou llestos, se n'escamparà poc i l'any no serà ventós; si no tenen prou destresa per a tapar el forat de pressa, eixirà el vent i l'any resultarà ventós. El forat quan més vent fa més gran es fa. Primerament s'hauria pogut tapar amb un tap de suro; després ja s'hauria necessitat un plat; ara fa una cinquantena d'anys, hauria estat menester un barret de capellà, i avui diuen que ni amb una pell de bou és prou per a tapar-lo. I hi ha qui diu que el món s'acabarà amb vent. D'ací que quan fa vent molt fort, la gent diu que sembla que arriba la fi del món.

*Per Sant Vicent de la roda
creix el dia una hora.*

*Per Sant Vicent
acaben les glaces
i comencen els vents.*

*Per Sant Vicent
l'hivern cada dia perd una dent.*



EL PAU
1489
L'URSULA LA VIOLANT

SANT VICENT MÀRTIR.

Quan Dioclecià reestructurà l'Imperi Romà per tal d'aturar la seua decadència, en féu una nova divisió provincial i disposà que li fossen atribuïts a l'emperador nous honors divins per tal d'augmentar la seua autoritat. Els cristians, però, s'hi resistiren i foren objecte de represàlies. El procònsol Publi Dacià, encarregat per l'emperador Dioclecià de la persecució dels cristians a Hispània, l'any 304 desterrà a València el bisbe de Saragossa Sant Valeri i el seu jove diaca Sant Vicent. Segons la tradició, el pretori de Dacià a València estigué situat als afores de la ciutat romana, vora l'actual plaça de la Reina al cap del carrer de la Mar, i allí foren jutjats sant Valeri i Sant Vicent.

El diaca Vicent, fogós i eloqüent, fou empresonat i martiritzat en aquell mateix lloc. Segons la sisdita tradició l'any exacte del martiri, seria el 305 i el dia, el 22 de gener.

Per orde de Dacià, el cadàver de sant Vicent fou llançat a un femer vora l'actual Mercat central, però després fou conduït el seu cos a la Roqueta, en l'actual plaça d'Espanya. com que en torturar-lo, el màrtir fou ficat entre les rodes d'un molí, la iconografia valenciana tradicional el representa, i els valencians l'anomenen popularment "Sant Vicent de la Roda".

Fracassà totalment la política anticristiana de Dioclecià, i pocs anys més tard l'emperador Constantí concedí la llibertat religiosa. Els cristians valencians construïren immediatament un temple en la Roqueta, i el sarcòfag en què fou dipositat el cos del sant, és possiblement el mateix que es conserva al Museu de Belles Arts. La ciutat de València fou posada sota el seu patronat, amb el qual continua. El culte a Sant Vicent màrtir s'escampà ràpidament per tot l'Occident; això explica que fou el titular de les catedrals de Còrdova i Sevilla, i de moltes esglésies i abadies franceses.

La fama internacional que tenia Sant vicent motivà que diverses cròniques cristianes medievals donassen contradictòries narracions d'un suposat rescat i trasllat del cos del sant màrtir de la València musulmana, a l'Algarb (Portugal), al su-oest de França o a Càpua (sud d'Itàlia), però segurament totes aqueixes referències són falses.

Sembla merèixer més crèdit un document que diu que la catedral de Bari (sud d'Itàlia), posseïa un braç de Sant Vicent donat per un bisbe valencià pelegrí a Terra Santa en el 1104. El braç ha estat retornat a València l'any 1970 i rep culte a la Seu.

SANT VICENT VINATER

Conta la llegenda que sant Vicent era vinater i que amb una engruna de vi dolent, per obra de la seua gràcia divinal, feia tantes bótes de vi com volia i de tantes menes com desitjava, des del vinagre fins al vi dolç i ranci, a la mistela.

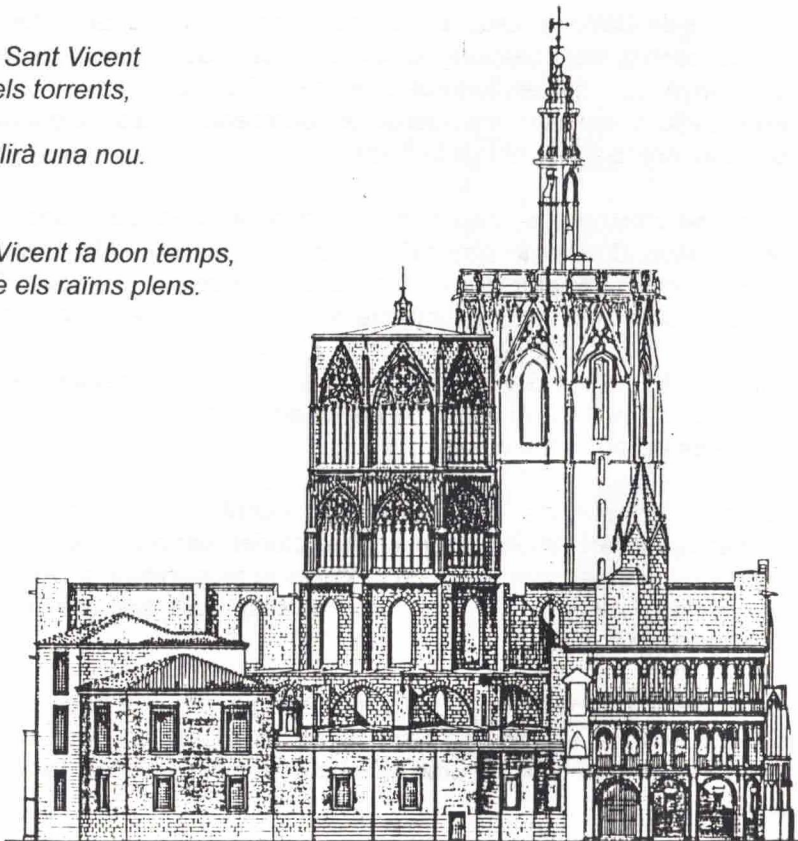
Per tal de convertir heretges i incrèduls, agafava la carbasseta de vi que portaven per a remullar el menjar i en feia una bóta i així, amb bon vi, combatia l'heretgia i convertia la gent.

Per raó del seu patronatge damun del vi, l'invocaven els que conreaven vinyes, els que feien vi, els que en compraven i venien, els tastadors, i tothom que del vi vivia.

Fou creença que el que resava a sant Vicent, el vi no li faria mal per més que en beguera. Hi havia qui practicava aquesta devoció tots els divendres. D'ací que als que no en notaven els efectes de l'alcohol els deien devots de sant divendres.

*Si fa sol per Sant Vicent
el vi anirà pels torrents,
però si plou
no se n'omplirà una nou.*

*Si per Sant Vicent fa bon temps,
pel setembre els raïms plens.*



ESGLÉSIA CATEDRAL BASÍLICA METROPOLITANA DE SANTA MARIA

La Catedral de València és un edifici complex, en el qual cada època i cada estil ha deixat mostres de la seua empremta.

Bàsicament, és un temple gòtic de tres àmplies naus, amb creuer cobert per un alt cimbori. Ocupa el solar de l'antiga Mesquita Major. Començaren la construcció el 22 de juny de 1262. El temple cristià va créixer a mesura que s'enderrocava l'edifici àrab i les naus van prolongant-se cap als peus. Per fi, el 1459, Pere Compte comença la construcció de l'últim tram. Nombroses transformacions tingueren lloc al llarg del temps.

Durant el segle XVII s'iniciaren noves obres. Encara podem apreciar algun vestigi del furor barroc en la multitud de projectes per a reixes.

Com a conseqüència de tot això, a mitjan segle XVIII la Catedral era un temple heterogeni, bigarrat de capelles de dimensions i estils diferents, saturada d'enterraments i tombes. Aquestes raons animaren a encetar la monumental empresa de transformar la Catedral.

Així, des de 1774 començaren les reformes, que tingueren com a primer objecte la supressió dels pinacles i les cresteries gòtiques. A més a més foren realitzades obres estructurals amb singular maestria. En resum, Gilibert va construir una catedral dintre d'una altra.

Amb les destrosses de la Guerra Civil el procés d'intervenció s'inverteix. Després dels danys soferts en la guerra l'estructura gòtica dels arcs quedà al descobert, y el 1972 comencen les obres de repristinació. El resultat final és discutible i no hi manquen ni els aplaudiments dels goticistes nostàlgics ni les crítiques i els laments dels defensors de l'academicisme.

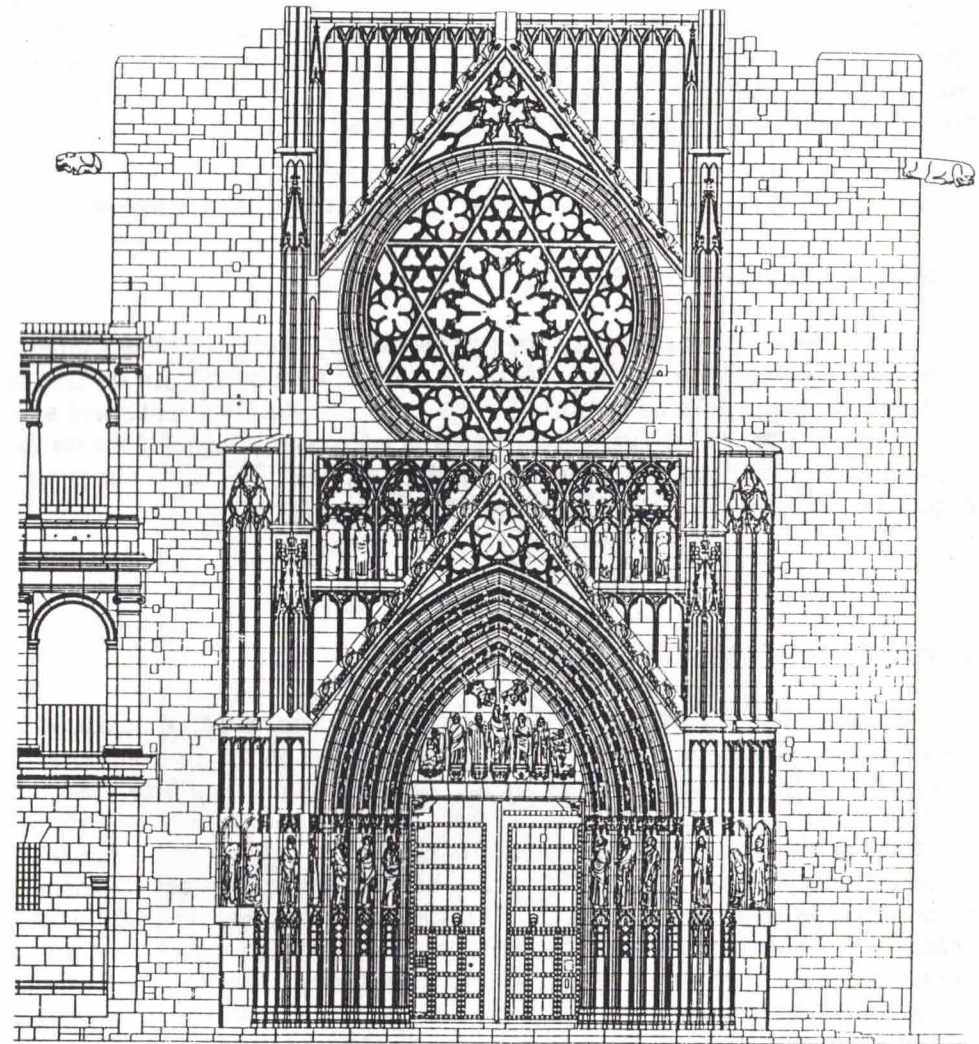
AUSIÀS MARCH. Nasqué, probablement, a la ciutat de Gandia, l'any 1397. Se sap que, molt jove, i abans d'esser armat cavaller, assistí a les Corts del regne de València celebrades en 1415, representant l'estament militar, i que lluità en les guerres de Sardenya i Còrsega, primer, i en les de Nàpols i Sicília, després, com també en l'expedició al nord d'Àfrica de 1424. A partir d'aquest any va viure retirat a les seues possessionas de Beniarjó i, últimament, a la ciutat de València, on va morir el 1459. L'any 1437 s'havia casat amb Isable Martorell, germana de Joanot, l'autor de Tirant lo Blanc, i, morta aquesta dama, es tornà a casar, en 1443. No va tenir fills de cap dels dos matrimonis, però coneixem l'existència d'uns bastards del poeta, esmentats per ell en el seu testament.

*"Veles e vents han mos desigs complir
faent camins dubtosos per la mar.
Mestre i ponent contra d'ells veig armar:
xalor, llevant, los deuen subvenir,
ab llurs amics lo grec e lo migjorn,
fent humils precs al vent tremuntanal
que en son bufar los sia parcial
e que tots cinc complexquen mon retorn."*

Ausias March

"Veles e vents compliran els meus desigs,
fent camins perillosos per la mar.
Veig armar-se contra ells el Mestral i el Ponent;
el Xaloc i el Llevant, en canvi, els deuen ajudar
amb els seus amics el Gregal i el Migjorn,
pregant humilment al vent de Tramuntana
que els siga parcial en el seu buf
i que tots cinc aconseguen el meu retorn."

Versió de Joan Fuster



1.- PORTA DEL PALAU.

La porta del Palau, romànica dins d'una època ja gòtica va ser bastida per Arnau Vidal. Cal destacar les escenes en els capitells. Els de l'esquerra narren la caiguda de la humanitat antediluviana, mentre que les de la dreta en narren la regeneració després del diluvi. Per això s'ha suposat que el capitell del trencallum recollia l'Arca de Noé. Les arquivoltes estan decorades amb formes d'origen geomètric i vegetal.

La portada va coronada per mènsules que constitueixen set parelles home-dona, amb llur noms en unes inscripcions. Segons una llegenda representarien set matrimonis de pobladors formats per soldats de Jaume I i 700 donzelles lleidatanes dutes a València per a repoblar amb nous cristians la ciutat.

2.- PORTA DELS APÒSTOLS.

Degué ser bastida al voltant del 1300 per Nicolau d'Ancona. El 1599 s'ordena l'eliminació del trencallum central i desaparegué la imatge de la Mare de Déu la qual es suposa que és la que actualment hi ha al centre del timpà juntament amb tres àngels a cada costat i tres dalt. Segons la interpretació iconogràfica de les arquivoltes la primera representa els profetes; la segona divuit sants i la tercera àngels. Les estàtues dels apòstols han estat substituïdes per còpies.

3.- PORTA PRINCIPAL O DELS FERROS.

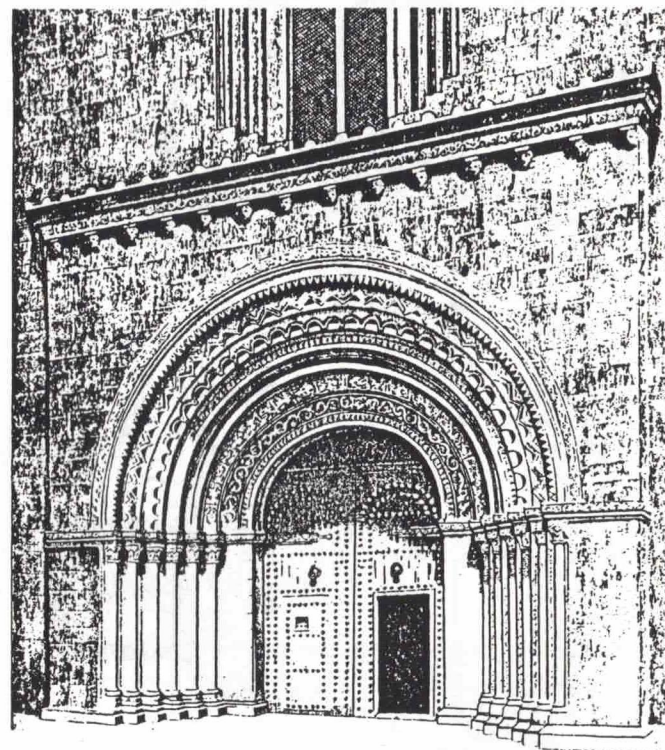
El 1701, el Capítol catedralici decideix celebrar un concurs per a adjudicar la construcció de la portada principal del temple que encara estava per concloure. El dictamen emés encarregà l'obra a l'alemany Conrad Rodulf, arquitecte i escultor al servei de l'arxiduc Carles i que havia estat deixeble al taller de Bernini a Roma. Les obres començaren el 1703 i foren interrompudes el 1707 arran de la fugida de l'arquitecte després del triomf de les armes borbòniques a la batalla d'Almansa. Foren represes sis anys més tard, el 1713, sota la direcció de Francesc Vergara el Major, el qual ja havia col·laborat amb Conrad. L'estructura ideada per Conrad era revolucionària en el barroc espanyol. Fins a aquesta obra cap façana no havia corbat en el nostre país. Tota la façana està coberta d'una rotunda decoració escultòrica, que glorifica els sants i els papes valencians, i la Mare de Déu, a la qual està consagrat el temple. Els seus voltants foren destrossats a causa de l'obertura de la plaça de la Reina, eliminant així el singular efecte perspectiu que la portada tenia des del carrer Saragossa.

4.- EL CIMBORI.

El cimbori és una torre octogonal situada damunt dels quatre pilars del creuer. Obra atrevida, d'un gòtic airós i refinat, dividida en dos cossos superposats i fou projectada per Martí Llobet.

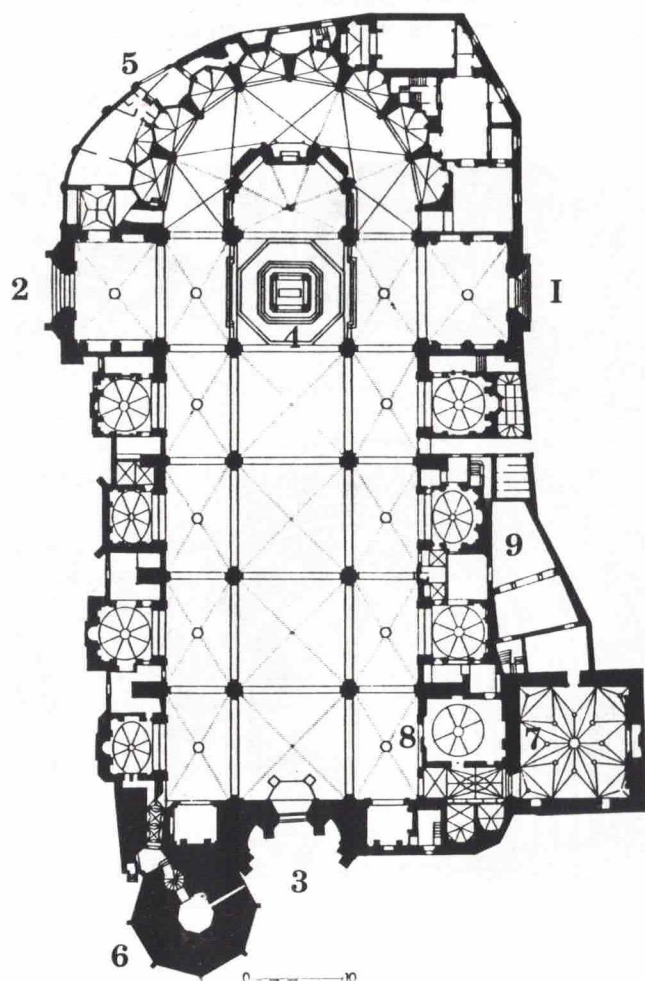
5.- LLOTJA DELS CANONGES.

Començada el 1566 sota la direcció de Miquel Porcar, envolta l'absis entre la porta dels Apòstols i l'arc que després va unir la Seu i la Basílica dels Desemparats. Els seus tres pisos allotjaven capelles. En l'època de la seua construcció la plaça era el nucli central de València i a això es deu el caràcter emblemàtic de l'obra. Aquesta trona de predicadors i podi de cerimònies estava destinada a conferir una gran dignitat a la Seu en la part que dona a la plaça.



6.- LA TORRE DEL MICALET.

El Micalet era una torre exempta als peus de la Catedral. Les obres començaren el 1381, sota la direcció d'Andreu Julià. El 1396 un terratrèmol interromp les obres fins el 1402 que foren dirigides per Josep Franc. El 1414 el capítol pagà a Pere Balaguer un viatge per a veure les torres de Lleida i Narbona, raó per la qual se li atribueix la construcció del cos de les campanes. A partir del segle XV es bastiren una sèrie d'estructures de fusta encarregades d'aguantar l'enorme campana de les hores. Dos incendis causats per la funció de far, torre de guaita i pedestal per a focs artificials que sovint era utilitzada, va decidir al segle XVIII la construcció de l'espadanya actual. S'hi accedeix per una escala de caragol que dona accés a tres cambres superposades. La primera és la que han anomenat "asil dels refugiats", damunt la "cambra del campaner" i, finalment, el cos de campanes.



7.- LA CAPELLA DEL SANT CALZE.

El rei Alfons el Magnànim que tanta gratitud devia a València, féu obsequi a la Seu valentina com a trofeu de guerra de les cadenes del port de Marsella que va saguejar l'almirall valencià Romeu de Corbera i sobretot, el 1437, del Sant Calze que els valencians veneren com el que consagrà Jesucrist en L'ÚLTIM SOPAR. Procedia aquesta relíquia del monestir aragonés Sant Joan de la Penya, on ja es trobava en el segle XIII, i és una tassa de cornalina oriental de l'època romana, muntada sobre una copa invertida d'orfebreria àrab.

En una plaçoleta ocupada per un mercat de gallines va ser bastida per Andreu Julià l'aula de Teologia de la Catedral. Amb portada pròpia, va ser unida el 1496 definitivament a la catedral. La capella de planta quadrada està coberta amb una volta estrellada. Al costat principal de la Capella utilitzat com a retaule hi ha l'antiga façana gòtica del reracor, traslladada el 1777. En ambdós costats de la "porta", (ara altar) cal destacar els dotze relleus de Poggiobonsi que representen escenes del Nou Testament.

8.- PARRÒQUIA DE SANT PERE.

La parròquia de Sant Pere és una capella coberta per una cúpula amb llanterna que féu construir Alexandre VI a instàncies del seu oncle, Calixte III, per a glòria de la casa Borja. Fou l'única capella no remodelada en època de Gilibert i ara encara conserva la reixa gòtica original.

9.- MUSEU DE LA CATEDRAL.

L'actual museu de la Catedral tingué com a inici el "Museu de les antiguitats" que creà l'arquebisbe Mayoral el 1761. Aquest museu restà instal·lat al palau arquebisbal fins la invasió francesa el 1812.

El museu arqueològic diocesà de València fou constituït el 1922 al palau arquebisbal a l'Almoïna. Durant la guerra civil el museu desaparegué i les seues peces romangueren magatzemades en diferents dependències de la catedral.

El 1954, l'arquebisbat creà el museu Catedralici. Marcelino Olaechea el 1966 bastí un nou edifici on col·locà les peces tal i com les coneguem en l'actualitat.